Uw brief van :
Uw kenmerk :
Afdeling :
Zaaknummer :
Datum :
Onderwerp :

Ref. : W. Amesz
Tel. : (073) 615 57 21
E-mail : w.amesz@s-hertogenbosch.nl

Geachte raadsleden van gemeenten in Noordoost Brabant,

De Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) is onlangs aangepast en uitgebreid met een instrumentarium om meer grip en invloed van gemeenteraden op de regionale samenwerkingsverbanden mogelijk te maken. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten zullen moet bepalen hoe ze met deze nieuwe mogelijkheden omgaan. Ter ondersteuning van de discussie in de gemeenteraden hierover is door de gezamenlijke griffiers van Noordoost Brabant een advies over de aangepaste WGR opgesteld.

Adviescommissies instellen
Een van de meest opvallende wijzigingen is de mogelijkheid om per gemeenschappelijke regeling een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen De toegevoegde waarde hiervan lijkt ons beperkt. Er ontbreekt immers een duidelijk mandaat (zienswijzen worden in de eigen raden vastgesteld) en een commissielid zal nooit alle politieke geledingen uit de eigen gemeenteraad kunnen vertegenwoordigen. Onze verwachting is dat deze commissies geen wezenlijke bijdrage aan een betere politieke discussie over het werk van de samenwerkingsverbanden zullen leveren. Deelnemen aan een adviescommissie kost wel weer veel extra tijd, terwijl de raden doorgaans al overbelast zijn. **Ons advies is daarom om voorlopig geen regionale adviescommissies in te stellen.** Overigens zegt de wet dat de adviescommissies op voorstel van de deelnemende raden door het algemeen bestuur worden ingesteld. Dit lijkt te impliceren dat alle raden moeten instemmen met een voorstel om een adviescommissie in te stellen.

Zienswijzen uitbreiden
De nieuwe wet bepaalt dat in de gemeenschappelijke regeling wordt vastgelegd welke besluiten vatbaar zijn voor een zienswijze van gemeenteraden, bv. besluiten met een aanzienlijk financieel belang, politiek gevoelige besluiten of beleidsmatige keuzes. Het voorstel is om in de gemeenschappelijke regelingen, waar dit nog niet (wettelijk) bepaald is, vast te leggen dat de kadernota en het meerjarenbeleidsprogramma via een zienswijzeprocedure dient te verlopen.

Dat zijn voor de raad twee majeure momenten om aan de voorkant te kunnen sturen op het beleid. In de praktijk gebeurt dit al bij de meeste regelingen, maar hierbij zijn de raden nu afhankelijk van de bereidwilligheid van een directeur/algemeen bestuur.
Ons advies is om in een eerstkomende wijziging van een regeling op te nemen dat het proces rondom de kadernota en het meerjarenbeleidsprogramma via een zienswijze procedure verloopt.
Actieve informatieplicht
Nieuw in de regeling is een actieve informatieplicht voor de samenwerkingsverbanden richting de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. Het zal in de praktijk niet makkelijk zijn om hier

invulling te geven. Regionaal ontbreken de instrumenten die raadsleden lokaal wel hebben om hun bestuur ter verantwoording te roepen als ze van mening zijn dat onvoldoende invulling aan de actieve informatieplicht is gegeven. Toch zien we wel een meerwaarde in de aanpassingen. Als de samenwerkingsverbanden de raden rechtstreeks actiever gaan informeren, dan is er in ieder geval bekend welke onderwerpen en thema's er zijn besproken. Dat kan dan weer aanleiding zijn voor de eigen lokale bestuurders om actief de raden te informeren en/of voor raadsleden om vragen te stellen. **Ons advies is om met de verschillende samenwerkingsverbanden afspraken te maken op welke wijze invulling gaat worden gegeven aan de actieve informatieplicht zodat het een stimulans kan zijn voor de informatievoorziening en beeldvorming van de raden.**

Passieve informatieplicht
De passieve informatieplicht (het verstrekken van informatie op verzoek) stond al in de Wgr, maar heeft tot op heden in de regio weinig invulling gekregen. **Ons advies is om te kijken of deze passieve informatieplicht beter kan worden ingevuld, bijvoorbeeld door voor iedere regeling een emailadres open te stellen waar raadsleden met een verzoek om inlichtingen terecht kunnen en afspraken te maken over beantwoordingstermijnen.**

Nieuwe zienswijzeprocedure
In de WGR was in artikel 1 al geregeld dat gemeenteraden toestemming moeten verlenen aan de colleges en burgemeesters voor het instellen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling. Met de wijziging van de WGR is aan die bestaande toestemmingsprocedure een zienswijzeprocedure toegevoegd. Dat wil zeggen dat de gemeenteraad in principe eerst in een raadsvergadering de gelegenheid krijgt om op een voorgenomen gemeenschappelijke regeling zienswijzen in te dienen en daarna in een raadsvergadering de regeling moet goedkeuren. Dit levert ten opzichte van de bestaande procedure vertraging op, omdat twee raadscycli doorlopen moeten worden. Zeker in de gevallen waarin het om wijzigingen van beperkt politiek belang gaat (gemeenten die fuseren bijvoorbeeld) en de zienswijzeprocedure weinig toevoegt, kan dit frustrerend zijn. Onze conclusie is echter dat de wettelijke regeling weinig ruimte bied voor versnelling. De raad moet immers in de gelegenheid gesteld worden om een zienswijze in te dienen en moet daarna een besluit nemen. Voor de zienswijzeprocedure is het aan de raad zelf hoe hier invulling aan wordt gegeven. Dit hangt o.a. af van vergaderafspraken en procedures en kan per gemeente verschillen.

Reactie vanuit de regelingen
De gemeente Meierijstad is coördinator voor alle regionale samenwerkingsverbanden en daarmee ook van een regionale adoptiegroep waar alle grote samenwerkingsverbanden in zijn vertegenwoordigd. Ook zij hebben naar de wetsaanpassingen en ons advies daarop gekeken. Hun aanbevelingen kunt u terugvinden in de bijlage bij deze brief.

Wij hopen u hiermee praktische en duidelijke informatie te hebben gegeven. We zullen in gesprek gaan met de samenwerkingsverbanden om de voorgestelde verbeteringen door te voeren. Voor nadere informatie kunt u zich het beste wenden tot uw eigen griffier.

Met vriendelijke groet,
Namens de gezamenlijke griffiers Noordoost Brabant,

drs. W.G. Amesz

BIJLAGE
Reactie op advies van griffiers Aangepaste WGR door regionale adoptiegroep d.d. 1 december 2022

Adviescommissie
Alhoewel men zich kan vinden in het advies van de griffiers wijst de adoptiegroep op het openhouden van de mogelijkheid van het vormen van een commissie. Het is belangrijk om flexibiliteit te houden om, als daar aanleiding toe is een commissie te kunnen vormen (bij grote GR' en, speciale momenten).

Zienswijzen
Het advies sluit aan bij de huidige werkwijze. In het kader van meerjarenbeleidsprogramma kan men zich voorstellen dat er een zienswijzeprocedure geldt. Voor de kadernota is dat wat lastiger. De zienswijze zou in dat geval wel meegenomen kunnen worden in het proces tot het opstellen volgende begroting om te voorkomen dat een kadernota opnieuw moet worden vastgesteld.
De term : 'reactiemogelijkheid' past in dit voorbeeld wellicht beter dan 'zienswijze' (bij meerjarenbeleidsprogramma is zienswijze wel een passende term).

Informatieplicht
Via een emailadres raadsleden informeren kan lastig zijn voor wat betreft beantwoording vragen (nu beantwoorden wethouders vragen uit de eigen raad). AB-leden zouden niet gepasseerd mogen worden. Er zal op zijn minst gezamenlijk opgetrokken moeten worden. Daarnaast is het moeilijk te bepalen wat je precies 'actief' zou moeten verstrekken aan informatie. Dat is met name iets voor de bestuurder zelf.

Overig
Er zijn meerdere personen/rollen (zo ook juristen welke een werkgroep hebben ingericht) bezig met het in kaart brengen van de gevolgen van de wijzigingen Wgr. Men is wellicht niet op de hoogte van het bestaan van deze coördinatiegroep en de voorbereidingsgroep van de griffiers. Er zijn andere regio's die inmiddels wellicht al verder zijn – er zijn eerste teksten gemeenschappelijke regelingen opgesteld. De adoptiegroep is benieuwd naar wat deze voorbeelden ons leren.
De adoptiegroep vraagt zich tot slot af of alle gevolgen van de wijziging Wgr opgenomen zijn in het standpunt griffiers (het standpunt gaat bijvoorbeeld niet in op de wijze van 'uittreding')?
De adoptiegroep stelt voor om een gezamenlijke meeting (ambtenaren, juristen, griffiers) te beleggen over de gevolgen van wijzigingen Wgr in onze regio. Daarna kunnen de raden worden betrokken.